

tussen Duin & Dijk



Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016



● Foto: Fred Visscher.

Bokje

Het bokje, de kleine verwant van de watersnip, is in ons land doortrekker en wintergast. Ze houden zich verborgen in moerassige en natte gras- en zeggevegetaties, soms ook in slootjes en greppels met weinig water. Vaak worden ze pas opgemerkt als de vogel vlak voor de voeten van de waarnemer opvliegt. Men dacht vroeger dat bokjes doof waren, vandaar de volksnaam 'doverikje'. Het bokje broedt van

Noord-Scandinavië oostwaarts tot Noordoost-Siberië. De meest westelijke broedvogels overwinteren in West-Europa tot in West-Afrika. Het bokje is vorstgevoelig en vermoedelijk trekken de meeste vogels als het gaat vriezen snel verder zuidwaarts.

Voorkomen

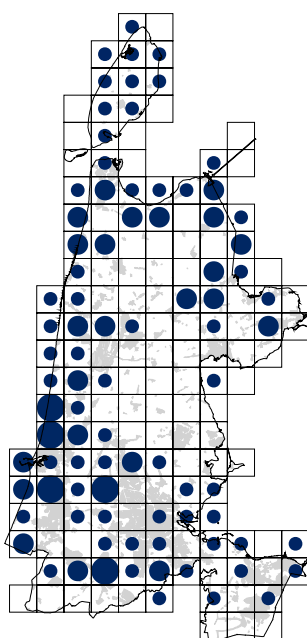
Bokjes zijn in de atlaswinters in 89 (56%) atlasblokken vastgesteld. Door zijn verborgen leefwijze is

de verspreidingskaart zeker niet volledig. Uit langdurig onderzoek in Waterland blijkt dat behoorlijke aantallen bokjes doortrekken en het ligt dus voor de hand dat de soort daar ook in de winter aanwezig moet zijn. Daar is op de verspreidingskaart weinig van terug te vinden. Het verspreidingspatroon in de winter laat zich moeilijk beschrijven. De soort ontbreekt vrijwel in de open poldergebieden, vooral in het noorden en midden van de provincie. In het merendeel van de atlasblokken waaruit bokjes worden gemeld, zijn kleine aantallen opgegeven (1-10 vogels). In vijf atlasblokken die in de natte duinen, de Zaanstreek en bij Schiphol liggen, werd het maximaal aanwezige aantal op één dag op meer dan tien vogels geschat. Bij strenge vorst trekt het bokje waarschijnlijk weg en zijn de aantallen beduidend lager. Daar staat tegenover dat bokjes juist bij vorst meer opvallen, omdat zij zich dan concentreren op plekken met open water (o.a. kwelsloten) en ook rondvliegen. Dit komt duidelijk naar voren bij Waarneming.nl. Daar is het aantal gemelde bokjes opmerkelijk groot in januari 2013, de enige maand met vorst van betekenis in de periode 2012-2016.

Veranderingen

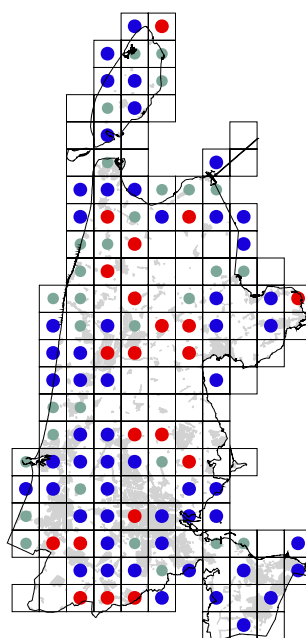
Vergeleken met ruim dertig jaar geleden is de wintersverspreiding van het bokje in Noord-Holland in positieve zin veranderd. In 52 atlasblokken is het bokje nu in de atlaswinters wel vastgesteld, waar dat in 1978-1983 niet geval was. Daarentegen zijn nu in 21 blokken geen bokjes gezien. Deze toename zal grotendeels te maken hebben met toegenomen waarnemersactiviteiten en een betere soortkennis. De gemiddeld zachtere winters van tegenwoordig zullen mogelijk ook een positieve rol spelen. Maar het blijft vooralsnog niet duidelijk of er sprake is van een reële toename.

Wim Tijssen



verspreiding

- 1 - 3 ex
- 4 - 10 ex
- 11 - 25 ex



verandering

- alleen in 1979-1983
- beide perioden
- alleen in 2012-2016